

Bijeenkomst Koersdocument Groot Merwede

19 maart 2025

Verslag

Inleiding

Op woensdagavond 19 maart 2025 organiseerde de gemeente Nieuwegein een openbare startbijeenkomst over het Koersdocument voor Groot Merwede (voorheen A12-zone). De bijeenkomst vond plaats in het Petanquecentrum in de Galecopperzoom in Nieuwegein. Ongeveer 160 bewoners, ondernemers en andere geïnteresseerden waren aanwezig.

Achtergrond

Er is veel behoefte aan nieuwe woningen in Nieuwegein en de regio Utrecht. Daarom is het belangrijk om nieuwe woonwijken te bouwen. In 2022 kondigde de gemeente Nieuwegein aan dat zij, samen met het Rijk, provincie Utrecht en gemeente Utrecht, onderzoeken hoe Groot Merwede (voorheen de A12-zone) na 2030 ontwikkeld kan worden. Het deel van Groot Merwede in Nieuwegein bestaat uit de Galecopperzoom, de tramremise en de westkant van de Liesbosch. Na de gesprekken in 2022 met inwoners, ondernemers en organisaties, gaat de gemeente nu opnieuw met u in gesprek over de ontwikkeling van dit nieuwe stadsdeel. Op 19 maart vond daarvoor de eerste bijeenkomst plaats.

Tussen 2020 en 2040 moeten er in de regio Utrecht zo'n 125.000 nieuwe woningen, 80.000 nieuwe werkplekken en 4.000 hectare nieuwe natuur- en recreatiegebieden komen. Groot Merwede en het gebied van polder Rijnenburg zijn belangrijke plekken voor deze uitbreiding.

Koersdocument Groot Merwede

De gemeente Nieuwegein wil de punten die belangrijk zijn voor Nieuwegein uit 2022 (vastgelegd in de 'Ruimtelijke Positiebepaling A12-zone') verder uitwerken naar een visie op dit gebied. Dat gebeurt in het Koersdocument Groot Merwede. Daarin staat in grote lijnen hoe dit nieuwe stadsdeel er uit moet komen te zien en hoe negatieve effecten voorkomen kunnen worden. Soms moet de gemeente ook compromissen sluiten, omdat zij afhankelijk zijn van andere partijen. De gemeenteraad zal uiteindelijk een besluit nemen over de plannen.

Opzet van de bijeenkomst

De avond begon met een inloopmoment waarbij bezoekers welkom werden geheten bij een welkomstbalie. Hier kregen zij uitleg over het programma. Tijdens deze inloop konden bezoekers deelnemen aan de Denk Mee-markt, waar eerdere adviezen uit het participatietraject van 2022 werden gepresenteerd. Medewerkers van de gemeente Nieuwegein waren aanwezig om toelichting te geven en in gesprek te gaan met bezoekers.

Ook was er een vertegenwoordiger van U Ned aanwezig om vragen te beantwoorden over het onderzoek naar de Merwedelijn (MIRT Verkenning) en vooral ook om ze te verwijzen naar de bijeenkomsten van U Ned hierover op 15, 16 en 17 april.

Om 19.00 uur startte het plenaire programma. Michiel Hulshof van Tertium heette het publiek welkom en nam hen mee in de context van Groot Merwede en het belang van deze bijeenkomst. Daarna volgde een korte aftrap van wethouder Ellie Eggengoor, die het belang van het gebied voor de stad Nieuwegein onderstreepte en iedereen uitnodigde om mee te denken tijdens de verschillende participatiemomenten de komende maanden.

Vervolgens werd in een interview met beleidsadviseurs Riëtte Zonnenberg en Sander van der Eijk dieper ingegaan op de achtergrond en inhoud van het Koersdocument. Zij lichtten toe hoe het Koersdocument zich verhoudt tot de eerdere positiebepaling uit 2022, de ontwikkelingen in Rijnenburg en het MIRT-traject. Judith Koster (adviseur BGSV) sloot het plenaire deel af met een toelichting op het ruimtelijk raamwerk. Na afloop was er ruimte voor vragen uit de zaal.

Beschrijving van het interactieve programma

- **Denk Mee-markt:**

De Denk Mee-markt vond plaats in de kantine van de Petanque Vereniging Nieuwegein. Hier werden de 17 adviezen uit het participatieproces van 2022 opnieuw gepresenteerd, per thema uitgewerkt op posters. Bezoekers konden hierop reageren, aanvullen en suggesties doen voor het Koersdocument. Er waren begeleidende vragen zoals: “In hoeverre geldt dit nog steeds?” en “Hoe kunnen we dit concreet maken in het Koersdocument?” Medewerkers van de gemeente stonden klaar om toelichting te geven en in gesprek te gaan. Ook was er een verwijzing naar de online enquête waar inwoners ook hun reacties, ideeën en zorgen konden meegeven.

- **Workshop Gebiedsidentiteit:**

Voor het Koersdocument is het belangrijk om een gezamenlijk beeld te ontwikkelen over wat voor wijk Nieuwegein in Groot Merwede wil ontwikkelen. Daarvoor vond tijdens de bijeenkomst, parallel aan de Denk Mee-markt, in de grote zaal de workshop Gebiedsidentiteit plaats, onder begeleiding van Huub Kloosterman (UrbanXchange). De workshop had als doel om de toekomstige identiteit van Groot Merwede te verkennen aan de hand van verschillende verhaallijnen.

Vervolg

In mei 2025 organiseren we één of meerdere bijeenkomsten om dieper in gesprek te gaan. De onderwerpen voor deze bijeenkomsten worden gekozen op basis van de resultaten van de vragenlijst en de eerste bijeenkomst in maart.

Begin juli 2025 is er een laatste bijeenkomst waarin de gemeente terugkoppelt wat er met de opgehaalde adviezen en ideeën is gedaan. Het koersdocument zal in november 2025 aan de gemeenteraad worden voorgelegd voor een besluit. Via de gebruikelijke communicatiekanalen wordt iedereen hierover nader geïnformeerd en uitgenodigd. Dit geldt ook voor de bijeenkomsten van U Ned over de Merwedelijn in april.

Plenair programma

Na een korte toelichting op het programma en een inventarisatie van het publiek, gaf Michiel Hulshof het woord aan wethouder Ellie Eggengoor. Zij benadrukte het belang van Groot Merwede voor Nieuwegein als plek waar de komende jaren duizenden woningen gerealiseerd kunnen worden om te voorzien in de grote behoefte aan woningen in Nieuwegein en de regio Utrecht. Het Koersdocument is daarbij een belangrijke stap om samen met inwoners, ondernemers en belanghebbenden in gesprek te gaan over wat dit nieuwe stadsdeel moet opleveren voor heel Nieuwegein. Daarna volgde een interviewgesprek met Riëtte Zonnenberg (projectleider Koersdocument Groot Merwede) en Sander van der Eijk (strategisch adviseur mobiliteit). De sprekers namen de zaal mee in de achtergrond en inhoud van het Koersdocument.

Waarom een Koersdocument?

Het Koersdocument dient twee doelen. Ten eerste wordt eind dit jaar in regionaal verband besloten over de verstedelijking in Groot Merwede en Rijnenburg en de bijbehorende OV-ontsluiting. De gemeente wil dan met een aangescherpte eigen koers duidelijk maken wat haar visie en voorwaarden zijn. Ten tweede dient het document als voorbereiding op de planvormingsfase die eind 2025 van start moet gaan.

Wat staat er in het Koersdocument?

Het document bevat een ruimtelijk raamwerk, waarin wordt vastgelegd waar bijvoorbeeld woningbouw komt, waar ruimte blijft voor groen, en hoe verbindingen worden gelegd tussen de deelgebieden. Daarnaast omvat het een sociaal raamwerk. Daarin staat welke voorzieningen nodig zijn om leefbare buurten te creëren – denk aan scholen, buurthuizen, plekken om te ontmoeten. Ook wordt gekeken hoe de rest van Nieuwegein mee kan profiteren van deze ontwikkeling, bijvoorbeeld via betere verbindingen, extra natuur of nieuwe werkgelegenheid.

Wat is de gebiedsidentiteit?

De gebiedsidentiteit is het gemeenschappelijke verhaal voor Groot Merwede. Het gaat over de waarden en het toekomstbeeld dat bewoners, ondernemers en overheden samen kunnen omarmen. De identiteit helpt om keuzes te maken over de inrichting en de functies van het gebied.

En hoe past dit in het grotere plaatje?

Groot Merwede is onderdeel van de door het Rijk aangewezen grootschalige verstedelijkingslocatie Groot Merwede en Rijnenburg. De samenwerking met het Rijk en

de regio is intensief, onder meer binnen U Ned via de MIRT-Verkenning en het MIRT-onderzoek. Daarbij wordt gekeken naar haalbaarheid, wenselijkheid en de ruimtelijke en infrastructurele randvoorwaarden voor woningbouw. Ook wordt er nauwkeurig gekeken naar de samenhang met Rijnenburg, dat een vergelijkbare woningbouwopgave kent. De OV-ontsluiting – mogelijk via een nieuwe Merwedelijn – speelt hierbij een sleutelrol.

Tot slot benadrukten de sprekers dat er in deze fase nog niets in beton gegoten is. Het Koersdocument vormt een richtinggevend kader, waarbij participatie cruciaal blijft in het verdere proces. Eind 2025 wordt op basis van de uitkomsten van deze verkenning besloten of en hoe de planvorming start.

Daarna volgde een presentatie van stedenbouwkundige Judith Koster over het ruimtelijk raamwerk, en werd de avond afgesloten met vragen uit de zaal.

Vragen en antwoorden naar aanleiding van de plenaire presentatie

Algemeen

Vraag: Wordt Laagraven ook herontwikkeld?

Antwoord: De ontwikkeling van Laagraven maakt geen onderdeel uit van het Koersdocument Groot Merwede. Laagraven maakt deel uit van het programma "Groen Groeit Mee". De gemeente heeft hiervoor in regionaal verband onder leiding van de provincie Utrecht een ontwikkelperspectief opgesteld in samenwerking met ondernemers en betrokkenen in het Kromme Rijn Linie Landschap waar Laagraven een deelgebied van is.

Vraag: Krijgen Nieuwegeinse ouderen en jongeren voorrang bij de huur en verkoop van woningen?

Antwoord: De wet biedt hiervoor mogelijkheden. We hebben hierover nog geen concrete afspraken vastgelegd. Schrijf dit soort ideeën daarom vooral op.

Vraag: Wat gebeurt er met de Woonboulevard?

Antwoord: De Woonboulevard maakt onderdeel uit van de Utrechtse gebiedsontwikkeling van Groot Merwede. De gemeente Utrecht onderzoekt de mogelijkheden voor deze Utrechtse deelgebieden waarbij ook woningbouw wordt onderzocht.

Vraag: Wanneer begint de bouw en waar wordt gestart met bouwen?

Antwoord: De eerste ontwikkeling in Nieuwegein van Groot Merwede zal waarschijnlijk starten in het gebied rond de sportvelden in Nieuwegein. De ontwikkeling zal naar verwachting in 2030 beginnen.

Vraag: Wat wordt er gedaan met de uitkomsten van de workshop Gebiedsidentiteit?

Antwoord: Wij verzamelen uw inbreng en verwerken die in een verhaal over de identiteit van het gebied.

Mobiliteit en bereikbaarheid

Vraag: Hoe wordt de tramverbinding gecombineerd met voldoende groen?

Antwoord: Het exacte tracé van de Merwedelijn is nog niet bepaald. Dit maakt onderdeel uit van de MIRT-verkenning waarin verschillende varianten worden onderzocht. Hierover organiseert U Ned in april een bewonersbijeenkomst. Tracé en inpassing van de Rijnenburglijn is op dit moment nog geen onderdeel van het onderzoek van de MIRT verkenning.

Ruimtelijke kwaliteit

Vraag: Waarom worden er zoveel woningen in hoogbouw gepland in plaats van laagbouw?

Antwoord: De woningnood in de regio Utrecht is groot en de beschikbare ruimte is beperkt. Daarom willen we in Groot Merwede in een hogere dichtheid bouwen dan in de omliggende Nieuwegeinse wijken.

Vraag: Hoe hoog wordt de bebouwing?

Antwoord: Op Nieuwegeins grondgebied gaat het in totaal om 5.000 tot 10.000 woningen. Dat kan op verschillende manieren vorm krijgen: met vooral middelhoge gebouwen van ca 5 à 6 lagen of juist met meer groene openbare ruimte en hogere gebouwen. In de planvormingsfase hierna worden er stedenbouwkundige uitwerkingen gemaakt die passen bij de identiteit die voor het gebied wordt gekozen.

Vraag: De luchtkwaliteit in dit gebied is slecht. Wat wordt eraan gedaan?

Antwoord: Gezond stedelijk leven is een belangrijk uitgangspunt. We streven naar een zo goed mogelijke luchtkwaliteit maar zullen in ieder geval voldoen aan de wettelijke normen.

Vraag: De wandel en fietsverbindingen bij de oevers van het kanaal voelen onveilig. Hoe wordt dat aangepakt?

Antwoord: In de plannen moeten we aandacht besteden aan verkeersveiligheid en sociale veiligheid, bijvoorbeeld door goed verlichte fietspaden en doordachte groene ruimtes.

Denk Mee-Markt

Op de Denk Mee-markt konden bezoekers in gesprek gaan met medewerkers van de gemeente Nieuwegein en Tertium over de toekomst van Groot Merwede. Op grote posters werden de zeventien adviezen uit het participatietraject van 2022 per thema gepresenteerd, inclusief de reacties van de gemeente en de verwerking in de positiebepaling. Bezoekers kregen de kans om aanvullingen te geven, hun mening te delen en suggesties te doen voor het Koersdocument. Daarnaast waren er QR-codes beschikbaar voor deelname aan de lopende enquête. Ook medewerkers van de MIRT-verkenning waren aanwezig om vragen te beantwoorden. Hieronder worden de belangrijkste conclusies weergegeven van de opmerkingen die zijn opgehaald over de verschillende thema's.

1. Algemeen & Integraal

- De gemeente moet zich actief inzetten voor de belangen van haar eigen inwoners.
- Gebruik duidelijke en concrete taal.

2. Participatie

- Thema's als groen en mobiliteit verdienen verdere bespreking.
- Deel alle beschikbare informatie rondom het Koersdocument met de inwoners.
- Betrek jongeren actief in de participatie.
- Als de gemeente bepaalde uitkomsten uit het participatietraject niet overneemt, moet dat helder worden onderbouwd en teruggekoppeld aan de inwoners.

3. Wonen

- Zorg voor voldoende betaalbare woningen, vooral voor jongeren en starters.
- Geef jongeren en ouderen uit Nieuwegein voorrang bij de toewijzing van woningen.
- Stimuleer doorstroming, zodat er meer eengezinswoningen beschikbaar komen voor huur en koop.
- Ondersteun ouderen bij de overstap naar een kleinere woning, bijvoorbeeld met verhuiscoaches of financiële tegemoetkomingen.
- Onderzoek of een minder dichtbebouwde variant, vergelijkbaar met Galecop, mogelijk is.
- Onderzoek woonvormen waarin jong en oud samenleven, zodat onderlinge zorg mogelijk is en toekomstige zorgkosten dalen.
- Creëer een gevarieerd woningaanbod met laagbouw, patiowoningen en middelhoge bouw.

- Ontwerp buurten die sociale interactie stimuleren.

4. Mobiliteit & Bereikbaarheid

- Onderzoek alternatieve routes voor de tram; zoals ondergronds of langs de A12, om overlast te beperken.
- Zorg ervoor dat het nieuwe openbaar vervoer gereed is voordat nieuwe woningen worden gebouwd.
- Voorkom dat nieuwe ontwikkelingen de parkeerdruk in bestaande wijken verhogen.
- Leg veilige en directe fietsverbindingen aan, bijvoorbeeld richting Utrecht Centrum en over het Amsterdam-Rijnkanaal.
- Behoud buslijn 77 in Galecop.
- Beperk geluidsoverlast van de tram en het verkeer, bijvoorbeeld door stillere voertuigen en slimme plaatsing van infrastructuur.

5. Milieu & Ruimtelijke Kwaliteit

- Plaats geluidswerende hoogbouw langs de A12 of overweeg een overkapping om geluidsoverlast te verminderen.
- Zorg voor een goede luchtkwaliteit en voorkom dat woningen te dicht bij de snelweg worden gebouwd.
- Ontwerp de bebouwing op een manier die past bij het landschap en voorkom massale bouwrijen.
- Creëer extra verbindingen in het landschap, zoals viaducten onder de A12, bruggen over het kanaal, om de eenheid van het gebied te vergroten.
- Besteed aandacht aan sociale veiligheid en criminaliteitspreventie.

6. Voorzieningen

- Zorg voor voldoende winkels en sportvoorzieningen om de groei van de wijk op te vangen.
- Breid het aantal gymzalen en indoor sportfaciliteiten uit.
- Creëer multifunctionele ontmoetingsplekken, bijvoorbeeld een pianobar voor ouderen.
- Houd rekening met de toenemende vergrijzing en zorg voor passende woon-zorgcomplexen.
- Stimuleer sociale cohesie door ruimtes te creëren waar verschillende doelgroepen elkaar kunnen ontmoeten, zoals horecagelegenheden.

7. Natuur & Groen

- Behoud de groene buffer rondom bestaande woonwijken.
- Voorkom dat waardevolle natuur en biodiversiteit verloren gaan door nieuwe ontwikkelingen.

- Indien groen verdwijnt, moet dit elders in Nieuwegein worden gecompenseerd.
- Versterk de ecologische kwaliteit door gebruik te maken van inheemse planten en natuurlijke verbindingen.
- Zorg voor voldoende wandel- en fietspaden, zodat bewoners kunnen blijven genieten van een groene omgeving.
- Combineer sport en groen, bijvoorbeeld door een natuurlijk sportpark te creëren.

Verlag van de workshop

Gebiedsidentiteit

Tijdens een workshop gebiedsidentiteit gingen deelnemers verder in gesprek om de verhaallijnen voor de nieuwe wijk aan te vullen en te verdiepen. Zo'n 40 bezoekers van de bijeenkomst deden mee aan de workshop.

De workshop begon met een toelichting van Huub Kloosterman van *Urban XChange*. Hij gaf een toelichting op de gebiedsidentiteit en de concept-verhaallijnen voor de ontwikkeling van Groot Merwede voor Nieuwegein: Levendig & verrassend, Uitnodigend & verbindend, Samen & ontmoeten, Groen & buitenleven.

De workshop was opgezet volgens de methode wereld-café: een interactieve werkvorm in drie gespreksrondes. Elk van de vier tafels behandelde een eigen verhaallijn. Steeds na vijftien minuten wisselden deelnemers van tafel en bouwden ze voort op elkaars ideeën.

- **Ronde 1 - Brainstorm:** bedenk zoveel mogelijk ideeën voor de verhaallijn en schrijf deze op.
- **Ronde 2- Aanvullen en verdiepen:** Bekijk de ideeën van de vorige ronde en vul deze aan.
- **Ronde 3 – Selecteren:** elke tafel kiest één tot drie kansrijke ideeën uit die het meest passen bij deze verhaallijn voor Nieuwegein. De groep formuleert een antwoord op de vraag 'Wat betekent deze verhaallijn voor Nieuwegein?' en schrijft dit op.

Hierna werden de uitkomsten per verhaallijn plenair teruggekoppeld. De uitkomsten per verhaallijn worden hieronder beschreven:

Wat 'levendig en verrassend' betekent voor Nieuwegein:

- Meer horeca. Kleinschalig en ook binnen de verschillende wijken. Gezellige terrassen in de zon zoals in 'Het oude dorp' in Houten.
- Innovatieve ideeën voor meer variatie in het groen. Bijvoorbeeld een pluktuin, parkachtige wandelroutes, huizen en flats zoals bij 'Wonderwoods'.
- Levendigheid langs de oevers van het kanaal, liefst inclusief zwemmogelijkheid.

Wat 'uitnodigend en verbindend' betekent voor Nieuwegein:

- Denk aan goede fysieke verbindingen door het toevoegen van OV-verbindingen of bijvoorbeeld door het ondertunnelen van de A.C. Verhoefweg.

- Denk aan het creëren van sociale verbinding door gezellige horeca en ruimte voor ontmoeting op straat. Of door middel van jaarlijks terugkerende evenementen.
- Zorg voor een goede balans tussen rust en reuring.

Wat 'samen en ontmoeten' betekent voor Nieuwegein:

- Creëer een 'dorps' karakter. Met een gezellig buurtplein, horeca en terrasjes, kleinschalige evenementen zoals markten, kleine muzikfestival e.d.
- Het mag daarnaast ook 'speels' worden. In architectuur en vormgeving, maar ook letterlijk, met aanleidingen om te spelen voor jong en oud
- Ga voorzieningen concentreren, niet spreiden. Horeca met terras bij een speeltuin of kinderboerderij of schoolplein, zodat je levendigheid stimuleert
- Maak een parkachtige structuur die onderling verbindt, waarin het prettig is om elkaar te ontmoeten of te spelen of te sporten. Bijv. Maximapark.
- Op het niveau van gebouwen: maak (moderne) hofjes van bebouwing rondom gemeenschappelijke tuinen, zodat het niet anoniem wordt en bewoners elkaar leren kennen. Bebouwing moet dan niet te hoog worden, of met galerijen, want dan verdwijnt het contact met de begane grond.
- Benut de begane grond (plinten) voor functies waar bewoners elkaar kunnen ontmoeten (van collectieve huiskamer tot repaircafé) of met een levendige invulling waar de buurt wat aan heeft (café, fietsenmaker, sportschool etc.)
- Zorg voor een 'eye-catcher' in het gebied waar heel Nieuwegein trots op kan zijn. Zoals op het Berlijn-plein in Leidsche Rijn Centrum.

Wat 'groen & buitenleven' betekent voor Nieuwegein:

- Ga voor maximaal groen: veel bomen, planten met betekenis voor de biodiversiteit maar ook voor ontmoeten. Kies niet alleen voor horizontaal groen maar ook voor verticaal groen.
- Kijk naar wat er nu al is en versterk dit. Bijvoorbeeld door ecologische verbindingen te leggen maar ook gebruik te maken van de huidige sportvelden.
- Overweeg ondertunneling van de A12. Dit zorgt voor meer ruimte, betere verbindingen en gezondere lucht.

Op de hoogte blijven?

Meer informatie over het proces en de betrokken partijen kunt u vinden op www.ikbennieuwegein.nl/grootmerwede of door de QR-code te scannen. Hier kunt u zich ook inschrijven voor de nieuwsbrief. Heeft u vragen over de ontwikkeling van Groot Merwede? Stuur een e-mail naar grootmerwede@nieuwegein.nl.

